

Proč znát Staré řecké báje a pověsti

Autorem knihy Staré řecké báje a pověsti je Eduard Petiška.

1. Co znamená, když se dnes řekne ...?

Rčení	Význam (popř. příklad)	Původ	Název báje
„Achillova pata“	slabé, zranitelné místo, nedostatek v dovednostech, znalostech apod.	Jediným zranitelným místem jinak neporazitelného hrdiny Achillea byla pata.	Trója
„Augiášův chlév“	velký binec, nepořádek	Velmi špinavé chlévy krále Augiáše, které měl Héraklés vyčistit.	Héraklés
„Odyssea“	nekonečné, vleklé záležitosti; dlouhé cesty	Odysseův návrat zpět domů, který byl strastiplný, těžký a s mnohými nástrahami.	Odysseovy cesty
„Pandořina skříňka“	něco zakázaného, co by mělo zůstat neodkryto, jinak by to mohlo vést k neblahým důsledkům	Skříňka, kterou Pandoře daroval Zeus. Ta ji otevřela a na svět se rozlétly nemoci a zlo. Na dně zůstala jen naděje.	Prométheus
„Sisyfovská práce“	marná, zbytečná, nekonečná práce	Král Sisyfos musel za trest valit do kopce balvan, který se z vrcholu vždy zřítíl zpět dolů. Sisyfos pak musel začít znovu.	Sisyfos
„Tantalova muka“	označení pro nejhorší utrpení, které může člověka potkat	Zeus za trest svrhl krále Tantalů do podsvětí, kde musí snášet mnohou trýzeň.	Tantalos

Která jiná rčení, přirovnání, pojmy apod. mají původ ve Starých řeckých bájích a pověstech?

...př.: věrná jako Penelopa, Oidipův komplex, Prokrústovo lože,.....
 .....

2. Koho byste měli znát? Doplňte jména postav.

Co znamená slovo *slynout*?

stát se proslulým.....

- Zeus - Nejvyšší bůh, vládce všeho pozemského i nepozemského bytí.
- Achilleus - Velký hrdina, který bojoval na straně Řeků proti Tróje. Slynul svou nezranitelností.
- Daidalos - Slavný sochař a architekt, jenž vystavěl Minotaurův labyrint na Krétě. Aby z ní mohl se svým synem uprchnout, sestrojil křídla z vosku a peří.
- Helena - Nejkrásnější žena své doby, kvůli níž byla rozpoutána válka mezi Řeky a Trójou.
- Héraklés - Největší řecký hrdina. Po smrti jej Zeus přijal na Olymp mezi bohy.
- Íkaros - Syn Daidalův. Při útěku vylétl příliš blízko slunci, to roztavilo křídla a on utonul v moři.
- Odysseus - Mytický král Ithaky; lstivý a důvtipný hrdina trojské války, který vymyslel lest s dřevěným koněm.
- Paris - Únosce krásné Heleny. Podle věštby měl způsobit zkázu Tróje. Ta se nakonec vyplnila.
- Prométheus - Potomek božského rodu Titánů. Přinesl lidem oheň. Za trest byl přikován ke skále, kde mu orel denně kloval játra.

Autorem materiálu a všech jeho částí, není-li uvedeno jinak, je Eliška Kozlíková.

Dostupné z Metodického portálu www.rvp.cz, ISSN: 1802-4785. Provozuje Národní ústav pro vzdělávání, školské poradenské zařízení a zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků (NÚV).

3. Poznejte nejvýznamnější bájná místa starověku a zanepte je do současné mapy

1. **Athény** - Hlavní město oblasti Attika ve starém Řecku (hlavní město současného Řecka)
2. **Ithaka** - Ostrov, který byl Odysseovým domovem (ostrov v Jónském moři)
3. **Olymp** - Sídlo bohů.
4. **Sparta** - Hlavní město dávné Lakóniky, bydliště Heleny. Místo proslulé drsnou výchovou.
5. **Trója** - Město zničené ve válce o Helenu (město ležící na pahorku, jehož nynější jméno je Hisarli)

4. Kdo byly tyto bájně bytosti a v jakém významu se užívají dnes?

Amazonky	Bojovnice, se kterými se utkali mnozí hrdinové.	bojovná, statečná žena
Harpyje	napůl ženy, napůl ptáci	zlá, zlomyslná žena
Múzy	bohyně, ochránkyně umění	inspirace
Sirény	Pěvkyně, které vábily svým překrásným zpěvem.	hlučný, ukřičený člověk

5. Výjevy z řeckých bájí se staly inspirací mnohým umělcům. Ze které báje vycházejí tato díla a jaký výjev vyobrazují?

Vojtěch Hynais

Trója
Paris volí nejkrásnější bohyni.

Gustave Moreau

Prométheus
Orel klove játra přikovanému Prométheovi.

Luis Miguel Bugallo Sánchez

Héraklés
Obr Atlas podpírá nebeskou klenbu.

Použité zdroje:

PETIŠKA, E. *Staré řecké báje a pověsti*. Praha : Ottovo nakladatelství, 2006.
 Soubor: Atlas Santiago Toural GFDL.jpg. (2014, 3. května). *Wikimedia Commons, bezplatná mediální repozitář*. Načteno 13:16, 15. ledna 2019 z https://commons.wikimedia.org/w/index.php?title=File:Atlas_Santiago_Toural_GFDL.jpg&oldid=122966502.
 Soubor: GR-mapa.png. (2018, 1. srpna). *Wikimedia Commons, bezplatná mediální repozitář*. Načteno 13:08, 15. ledna 2019 z <https://commons.wikimedia.org/w/index.php?title=File:GR-mapa.png&oldid=313259428>.
 Soubor: Vojtěch Hynais - Soud Paridův, 1894.jpg. (2017, 22. prosince). *Wikimedia Commons, bezplatná mediální repozitář*. Načteno 13:07, 15. ledna 2019 z https://commons.wikimedia.org/w/index.php?title=File:Vojt%C4%9Bch_Hynais_-_Soud_Parid%C5%AFv,_1894.jpg&oldid=273605095.
 Soubor: Gustave Moreau Prometheus.jpg. (2018, 10. dubna). *Wikimedia Commons, bezplatná mediální repozitář*. Načteno 13:10, 15. ledna 2019 z https://commons.wikimedia.org/w/index.php?title=File:Gustave_Moreau_Prometheus.jpg&oldid=296477841.
 Soubor: Atlas Santiago Toural GFDL.jpg. (2014, 3. května). *Wikimedia Commons, bezplatná mediální repozitář*. Načteno 13:16, 15. ledna 2019 z https://commons.wikimedia.org/w/index.php?title=File:Atlas_Santiago_Toural_GFDL.jpg&oldid=122966502.

Autorem materiálu a všech jeho částí, není-li uvedeno jinak, je Eliška Kozlíková.
 Dostupné z Metodického portálu www.rvp.cz, ISSN: 1802-4785. Provozuje Národní ústav pro vzdělávání, školské poradenské zařízení a zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků (NÚV).